

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนางานวิจัย

มหาวิทยาลัยปทุมธานีได้จัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็นการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนางานวิจัยสู่คุณภาพมาตรฐานและการเผยแพร่ระดับชาตินานาชาติ อีกทั้งยังมีการจัดประชุมย่อยใน PTU KM-Team เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดี จากองค์ความรู้ที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ และได้มีการรวบรวม คัดสรร องค์ความรู้ไว้ให้ผู้สนใจมาศึกษาหาแนวทางที่หน่วยงานหรือองค์กรสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้แยกประเด็นความรู้สู่การปฏิบัติ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ
2. ด้านการเผยแพร่งานวิจัยระดับชาตินานาชาติ
3. การบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน/การบริการวิชาการ/การศิลปวัฒนธรรม

ด้านการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ

บทบาทในระดับผู้บริหาร

1. มีการทบทวน นโยบายการพัฒนางานวิจัยให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งของ สกอ. และสมศ. โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำ นโยบายที่มีความสอดคล้องในระดับ มหาวิทยาลัย และคณะ มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดในการพัฒนางานวิจัยที่ชัดเจน
2. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารงานวิจัย เช่น งบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานของกลุ่มวิจัย หรือศูนย์วิจัยเพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยหรือผลิตงานสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกเหนือจากการจัดสรรทุนวิจัย
3. สถาบันอาจจัดให้มีระบบสนับสนุน เช่น การจัดให้มีข้อมูล รายละเอียด และเงื่อนไขของแหล่งทุนวิจัย ต่างๆ ทั้งแหล่งทุนภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจารย์และนักวิจัยสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว
4. จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ด้านงานวิจัยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาอาจารย์ โดยการให้บุคลากรเข้าอบรมสัมมนาศึกษาหาความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฝึกอบรมทักษะ เกี่ยวกับการวิจัยโดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก
5. ให้คณะมีการจัดทำแผนการดำเนินการ การติดตามและมาตรการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยที่มีคุณภาพ ระดับชาติและนานาชาติ

6. ควรสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย โดยการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรติให้แก่นักวิจัยที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ
5. ควรให้แนวทางในกำหนดโจทย์วิจัย โดยกำหนดหัวข้อวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของคณะและตรงกับองค์ความรู้ในสาขาวิชา
6. ควรกำหนดการวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวัดผลงาน
7. ควรกำหนดแนวปฏิบัติ/หลักเกณฑ์ในการอนุญาตบุคลากรลาเพื่อทำงานวิจัย และกำหนดสัดส่วนภาระงานขั้นต่ำที่เหมาะสม เช่น กำหนดภาระงานทดแทนระหว่างภาระงานสอนกับภาระงานวิจัยและเพิ่มเงิน
8. จัดให้มีการประชุมเสนอผลงานวิจัยของอาจารย์ หรือกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

บทบาทในระดับอาจารย์

1. ผู้วิจัยจะต้องมีความตระหนักและจัดสรรเวลาให้เหมาะสม อุทิศตนในการทำงานวิจัย เช่น ผู้ทำวิจัยมีกำหนดแผนการทำงานให้กับตนเอง และทำให้ได้ตามแผนที่วางไว้ ต้องมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย
2. เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการทำวิจัย เช่น โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการทำวิจัยให้แก่บุคลากรของคณะ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการจัดของมหาวิทยาลัยเองและของหน่วยงานภายนอก
3. ควรมีการรวมกลุ่มจัดตั้งระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาด้านการวิจัยให้แก่นักวิจัยหน้าใหม่ เพื่อส่งเสริมเสริมให้นักวิจัยมีส่วนร่วมในการเป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาให้แก่นักวิจัยหน้าใหม่
4. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ได้รับจากการวิจัยและการนำองค์ความรู้ไปต่อยอด ด้วยการเข้าร่วมเสนอผลงานวิจัยในเวทีต่าง ๆ
5. ควรผลิตงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในเชิงวิชาการ เช่น การเพิ่มองค์ความรู้เพื่อไปพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาหรือสอดคล้องกับการบริการวิชาการ
6. มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยของคณะและฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยสถาบัน
7. มีการติดตามหัวข้องานวิจัยของอาจารย์แต่ละหลักสูตรว่ามีประเด็นงานวิจัยเกี่ยวข้องกับครอบคลุมเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพและของหลักสูตรหรือไม่
8. ช่วยตรวจสอบข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์ในคณะฯ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพฯ เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประกันคุณภาพ

ด้านการเผยแพร่งานวิจัยระดับชาตินานาชาติ

1. กำหนดกฎเกณฑ์ แนวทางกำกับ และส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ และตีพิมพ์ผลงานในวารสารหรือจัดแสดงผลงาน ที่ได้รับการยอมรับระดับชาติและนานาชาติ โดยกำหนดเป็นภาระงานที่ชัดเจนที่ต้องปฏิบัติ

2. ควรส่งเสริมให้มีโอกาสไปทำงานในห้องปฏิบัติการวิจัย หรือร่วมทีมวิจัยกับนักวิจัยชั้นนำนอกสถาบัน ทั้งในและต่างประเทศ เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณค่า
3. การส่งเสริมการทำงานวิจัยเป็นทีมที่ประกอบด้วยนักวิจัยอาวุโส นักวิจัยระดับกลาง นักวิจัยหรือนักศึกษา หลังปริญญาเอก และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผู้ช่วยวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถทำงานวิจัยอย่างลุ่มลึกและต่อเนื่อง
4. การจัดให้มีพี่เลี้ยงแก่นักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อช่วยเขียนรายงานการวิจัยสำหรับนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ หรือตีพิมพ์ในวารสาร
5. การสนับสนุนการตรวจสอบภาษาอังกฤษของบทความวิจัยของอาจารย์และนักวิจัย ที่จะนำเสนอในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ
6. การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเข้าร่วมประชุมแสดงผลงานวิจัยหรือเผยแพร่งานสร้างสรรค์
7. การจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่
8. จัดให้มีคณะผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เล็งตรวจสอบข้อเสนอ โครงการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยที่เสนอขอทุน ไปยังแหล่งทุนต่างๆ และช่วยเหลือปรับปรุง โครงการเหล่านั้นให้เหมาะสม เพื่อมีโอกาสได้รับทุนวิจัยมากยิ่งขึ้น

ด้านการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอน/บริการวิชาการ/ศิลปวัฒนธรรม

1. กำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถาบัน/คณะ และบริการวิชาการและศิลปวัฒนธรรม
2. กำหนดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความรู้และทักษะด้านการวิจัย โดยเน้นการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. แบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge) เพื่อค้นหา แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
4. รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ผ่านทางเว็บไซต์ของสถาบัน และเผยแพร่ไปสู่บุคลากรกลุ่มเป้าหมาย
5. ทำโครงการบริการวิชาการกับงานวิจัยควบคู่กัน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการบริการวิชาการมาทำเป็นงานวิจัย
6. นำความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ในปีที่ผ่านมา ที่เป็นลายลักษณ์อักษร และจากความรู้ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรงที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง โดยมีการจัดทำเป็นแผนปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการวิจัย

7. รักษาและเสริมสร้างศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีอยู่ในชุมชน เน้นการถ่ายทอดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ทั้งต่อการวิจัยพัฒนาต่อยอด และการผลิตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์
8. การบูรณาการการบริการวิชาการเข้ากับการเรียนการสอน ต้องมีหลักฐาน ประกอบด้วยประมวลการสอน และการสรุปผลว่าได้อะไรจากการบริการวิชาการเพื่อมาพัฒนาการเรียนการสอน
9. การบูรณาการการบริการวิชาการกับงานวิจัยต้องมีหลักฐานเป็นงานวิจัย การประเมินผล และการสร้างความยั่งยืนได้
10. การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเน้นการดำเนินงานบริการวิชาการต้องอยู่ในรูปแบบของการมีส่วนร่วม มีระบบ PDCA ร่วมกัน กำหนดตัวชี้วัด (KPI) ร่วมกัน และผลลัพธ์ที่ได้ต้องสร้างให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

